

Medlemsorientering fra Landbrug & Fødevarer, juli 2010

- Politisk orientering til de lokale foreningers medlemmer

Arbejdet med Grøn Vækst og vandplaner

Af Karen Post, Landbrug & Fødevarer

Grøn Vækst og vandplanerne har været nogle af de emner, der har været højt på den landbrugspolitiske dagsorden i første halvdel af 2010. Lige siden vandplanerne blev sendt i kommunal forhøring i januar måned, har Landbrug & Fødevarer arbejdet intenst på at påvirke planforslagene, så opfyldelsen af EU's vandrammedirektiv kommer til at ske på en måde, der ikke vil få urimelige konsekvenser for landbrugserhvervet.

Forudsætningen for at skabe gode og konkurrencedygtige rammebetingelser er, at få skabt accept hos beslutningstagerne og det øvrige samfund af den samfundsøkonomiske og jobmæssige betydning landbrug og følgeindustri har, både nu og i fremtiden. Samtidig skal vi vise, at vi kan være med til at løse de udfordringer, som Grøn Vækst og vandplanerne er et udtryk for.

Dette har blandt andet resulteret i, at aftalen om Grøn Vækst 2.0 anerkendte landbrugets betydning for Danmark og fastslog, at der skal udarbejdes analyser af konkurrenceforholdene for erhvervet. Disse analyser vil kunne vise de byrdefulde forhold danske landmænd udsættes for – både i form af den allerede eksisterende lovgivning - og de nye bestemmelser og vil forhåbentlig slå helt fast overfor de ansvarlige politikere, at det er en fælles interesse at finde løsninger, som giver plads til at der også fremover er et økonomisk levedygtigt landbrugserhverv i Danmark.

At der er behov for en sådan analyse ses tydeligt af det arbejde, der allerede nu er i gang som en del af implementeringen af Grøn Vækst og vandplanerne. To helt aktuelle og centrale problemstillinger er gødskningsbekendtgørelsens bestemmelser om opstramning af efterafgrødekravet og reglerne for udlægning af 10 meter randzoner.

Stramning af efterafgrødekravet

Forslag til gødskningsbekendtgørelse, der skal udmønte reglerne om efterafgrøder i gødskningsloven har netop været i høring. Landbrug & Fødevarer har, siden vedtagelsen af gødskningsloven, arbejdet for at sikre fuld kompensation til de landmænd, som bliver ramt af stramningerne af efterafgrødekravet. Dette gælder også i forbindelse med kravet om de 140.000 ha yderligere efterafgrøder, som ikke er med i de regler, som skal træde i kraft i august i år, men som forventes fastlagt i vandplanerne og udmøntet i en revideret gødskningsbekendtgørelse i 2011.

En kompensationsordning har dog ikke været politisk muligt, men som følge af det pres og den debat L&F fik skabt, blev det fra politisk side konkluderet, at regelændringerne ikke måtte få sædskiftemæssige konsekvenser. Derfor gjorde man det i loven muligt at kunne vælge alternativer til efterafgrøder.

Udkastet til bekendtgørelse indeholder imidlertid ikke de nødvendige incitamenter, og Landbrug & Fødevarer har derfor i sit hørings svar og ved kontakt til ministre og embedsmænd blandt andet påpeget at:

- Der er ikke muligheder nok at vælge mellem – dels mangler nogle af de, der blev nævnt i forbindelse med lovens tilblivelse (minivådømråder), dels er der slet ikke tilføjet øvrige virkemidler.
- Omregningsfaktorerne fra efterafgrødeareal til alternative muligheder er for konservative. Konsekvensen vil være, at mange vil fravælge en ellers oplagt mulighed for at vælge et andet virkemiddel.

L&F arbejder fortsat intenst på, at få gjort op med de generelle og ufokuserede krav i gødskningsloven, og få disse erstattet med mere målrettede og gennemtænkte tiltag, til gavn for landmænd og miljø. Der er et meget stort behov for at få ryddet op i den nuværende lag-på-lag-regulering, hvor de samlede, negative effekter for landmændene er uoverskuelige, og hvor fleksibiliteten i valg af løsninger er ringe eller ikke-eksisterende.

Randzoner

Udlægningen af 10 meter randzoner omkring vandløb og søer er en anden del af Grøn Vækst aftalen. Landbrug & Fødevarer har været i tæt kontakt med ministerier og embedsmænd for at sikre en rimelig kompensation til alle landmænd, der berøres af kravet.

Udkast til randzonestrategi er endnu ikke offentliggjort, men forventes at komme i høring efter sommerferien. L&F har i et brev til fødevarerministeren gjort opmærksom på en række forhold, som skal inddrages i loven og den tilknyttede kompensationsordning. Dette drejer sig blandt andet om:

1. Bedrifter, som rammes særligt hårdt på grund af et stort randzoneareal i forhold til bedriftens samlede areal, skal tilgodeses med et mindre randzonekrav.
2. Randzonearealet skal kunne medregnes i harmoniarealet, hvilket dog kræver en undtagelse fra Nitratdirektivet. Er det ikke muligt at undtage fra Nitratdirektivet, skal der findes en løsning for bedrifter, der kommer i problemer med harmonikravet.
3. Det skal være muligt fortsat at få enkeltbetaling til randzonearealerne.
4. Støtten skal differentieres efter om det pågældende randzoneareal er i omdrift eller udenfor omdrift.

Da den endelige lovtekst endnu ikke kendes, vides det ikke om fødevarerministeriet imødekommer disse krav, men Landbrug & Fødevarer presser fortsat på for at sikre, at ingen lodsejere rammes uforholdsmæssigt hårdt.

Andre aspekter af vandplanerne og Grøn Vækst

Udover efterafgrøder og randzoner indeholder vandplanerne og Grøn Vækst også tiltag som reduceret vandløbsvedligeholdelse, vådområder og ådale, omlægning af kvælstofreguleringen samt en række generelle forudsætninger for beregningerne af de reduktioner af kvælstoftilførslen som planerne lægger op til. Landbrug & Fødevarer har fokus på alle disse områder og arbejder med problemstillingerne på flere fronter.

Organisationen har en løbende dialog med embedsmænd i både Fødevarer- og Miljøministeriet og påvirker derved det arbejde, der pågår. At gå konstruktivt ind i dette selvom man på mange områder kan være meget uenige i mål og metoder, er en faglig og politisk nødvendighed, da arbejdet ellers vil fortsætte uden, at landbruget får mulighed for at påvirke processen.

Denne indsats suppleres med en mere langsigtet overordnet politisk og fagligt indsats, der har til formål at rykke den politiske dagsorden og de overordnede rammer. Dette arbejde udmønter sig blandt andet i, at Landbrug & Fødevarer – i flere tilfælde sammen med eksterne eksperter - analyserer planernes konsekvenser, juridiske grundlag og faglige problemstillinger.

Af konkrete udredningsarbejder, som er i gang lige nu kan nævnes:

- Et juridisk responsum om bl.a. ekspropriationsretlige spørgsmål knyttet til nye krav og regulering i vandplanerne. Udarbejdes af juraprofessor ved Københavns Universitet.
- En faglig udredning om kvælstof i kystvandene, herunder om ålegræsværktøjets egnethed som model samt randeffekter fra Østersøen, med henblik på bl.a. at afklare hvor meget kvælstof kystvandene tilføres fra Østersøen i forhold til tilførslen fra land.
- Scenarioberegninger af arealkonsekvenser ved reduceret vandløbsvedligeholdelse, bl.a. med særlig fokus på konsekvenserne for drænsystemet.

Helt centralt for dette arbejde er, der med inddragelse af eksterne specialister er sikret en meget høj faglig kvalitet, som gør at resultaterne vil have gennemslagskraft over på både politikere, embedsmænd og den brede offentlighed. Samtidig har det stor værdi, at arbejde sammen med udenforstående aktører, da dette øger troværdigheden og reducerer risikoen for at udredninger eller lign. bliver opfattet som et partsindlæg.

Det videre arbejde

Arbejdet med Grøn Vækst og vandplanerne har været højt på dagsordenen i langt over et år nu – og det må forventes, at det også vil være et helt centralt emne i lang tid fremover. Der er således ingen lette løsninger på den lange række af problemstillinger, som rejses i denne forbindelse, og der er ingen tvivl om, at Danmark skal implementere vandrammedirektivet. Fra Landbrug & Fødevarer side er det dog klart, at planerne ikke vil kunne accepteres i deres nuværende form. Organisationen har derfor konstant fokus på, at sikre at omfanget af byrder reduceres for derved at skabe de bedst mulige vilkår for medlemmerne.

Redaktion:

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3

1609 København V

ida@lf.dk

